

WOJEWODA MAŁOPOLSKI

WP-XI.946.1.1.2015

Kraków, 5 marca 2015 roku

ZASADY PRYZNAWANIA POMOCY OSOBOM POSZKODOWANYM PRZEZ KLĘSKI ŻYWIÓŁOWE NA REMONT BUDYNKU MIESZKALNEGO LUB LOKALU MIESZKALNEGO

I. Ogólne założenia

1. Pomoc finansowa z budżetu państwa może zostać przekazana w sytuacji, gdy gmina nie jest w stanie udzielić pomocy poszkodowanym ze środków własnych.
2. Kwota zasiłku finansowanego ze środków budżetu państwa z przeznaczeniem na remont budynku mieszkalnego dla osób lub rodzin najbardziej poszkodowanych nie może przekraczać 20.000 zł (słownie: dwadzieścia tysięcy złotych).
3. Gmina może przyznać dodatkowe świadczenia ze środków własnych, jednak powinno być ono dokonane w trybie art. 40 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi: „*Zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego.*”, a łączna kwota przyznanej pomocy nie może być wyższa niż wysokość poniesionych strat.
4. Dotacja przeznaczona jest na remont budynku mieszkalnego (**wyłącznie pomieszczeń mieszkalnych**) lub lokalu mieszkalnego, uszkodzonego w wyniku silnych wiatrów (huragany, trąba powietrzna), intensywnych opadów deszczu, gradobicia, powodzi lub osuwisk ziemi, zwanych dalej „zdarzeniem klęskowym”.
5. Ciężar zgromadzenia materiału dowodowego i ustalenie na tej podstawie stanu faktycznego spoczywa na ośrodku pomocy społecznej, a nie na Wojewodzie.
6. Świadczenia pomocy społecznej nie mają charakteru odszkodowania, nie stanowią zatem rekompensaty za straty w mieniu poniesione w wyniku klęski żywiołowej. Pomoc ta ma umożliwić poszkodowanym zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych, których są pozbawieni wskutek szkód wyrządzonych zdarzeniami klęskowymi.
7. Pomoc nie może przekroczyć wysokości szkód wyrządzonych żywiołem w danym budynku lub lokalu mieszkalnym oraz może zostać danej osobie przyznana na remont wyłącznie jednego budynku lub lokalu mieszkalnego.
8. Zasiłek celowy przeznaczony na remont budynku lub lokalu mieszkalnego przyznawany jest w transzach. Wypłata pierwszej transzy nie może przekroczyć 10.000 zł, za wyjątkiem sytuacji, gdy istnieje uzasadniona potrzeba dokonania jednorazowego wydatku w większej kwocie, wtedy możliwe jest przekazanie zasiłku w kwocie wyższej niż 10.000 zł.
9. Wypłata kolejnej transzy zasiłku, przeznaczonej na remont budynku lub lokalu mieszkalnego, winna zostać poprzedzona weryfikacją sposobu wykorzystania poprzednich środków przyznanych na remont, w szczególności rozliczeniem przedstawionych faktur i rachunków.
10. Pomoc przyznawana jest niezależnie od odszkodowania przysługującego z tytułu ubezpieczenia budynku lub lokalu mieszkalnego od skutków klęsk żywiołowych.
11. Świadczenia finansowane ze środków własnych gminy oraz z rezerwy celowej budżetu państwa mogą być przyznane na podstawie jednej decyzji, jednakże w sentencji tejże decyzji należy zamieścić odrębne punkty dotyczące rodzaju i źródła pochodzenia środków wraz z wysokością obu zasiłków celowych. W sentencji decyzji należy określić zakres finansowanych prac remontowych oraz zakupów/napraw urządzeń.

II. Warunki przyznania pomocy poszkodowanej osobie/rodzinie

1. Pomoc przysługuje rodzinom lub osobom samotnie gospodarującym, prowadzącym w dniu wystąpienia zdarzenia klęskowego gospodarstwo domowe w budynku mieszkalnym lub lokalu mieszkalnym, uszkodzonym w wyniku zdarzenia klęskowego, zwanymi dalej „osobami uprawnionymi”.
2. Podstawą do określenia wysokości przyznanej pomocy jest rodzinny wywiad środowiskowy (część VII) przeprowadzony przez gminny (miejski) ośrodek pomocy społecznej, protokół z prac komisji szacującej straty, przewidywane koszty remontu (formularz Nr 3) oraz kosztorys. W pracach komisji szacującej straty winna brać udział przynajmniej jedna osoba będąca biegłym w zakresie budownictwa w rozumieniu art. 84 Kodeksu postępowania administracyjnego (kodeks nie ustanawia jakichkolwiek formalnych kryteriów kwalifikacji biegłego - oznacza to, że biegłym w rozumieniu ww. przepisu może być zarówno osoba wpisana na przewidzianą przepisami prawa listę biegłych (rzeczoznawców), jak i osoba spoza tej listy, która ma wiedzę fachową w danej dziedzinie).
3. Budynek lub lokale uznaje się za uszkodzone w wyniku zdarzenia klęskowego, gdy w trakcie postępowania uzyskano dowód, że zaistniał związek przyczynowo – skutkowy pomiędzy ww. zdarzeniem klęskowym a uszkodzeniem budynku lub lokalu mieszkalnego.
4. Stan prawny nieruchomości ustala się na dzień zdarzenia. Jeśli wnioskodawca po dniu zdarzenia wyzbył się nieruchomości (przykładowo poprzez jej sprzedaż), ani jemu, ani aktualnemu właścicielowi nieruchomości nie przysługuje pomoc. Jeśli po dniu zdarzenia osoba uprawniona zmarła, spadkobierca (właściciel) może ubiegać się o pomoc, jeżeli zamieszkiwał w budynku w dniu zdarzenia.
5. Uprawnieni do otrzymania zasiłku celowego są:
 - a) właściciel lub współwłaściciel budynku lub lokalu mieszkalnego,
 - b) osoba, której przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, którego przedmiotem jest lokal mieszkalny lub dom jednorodzinny,
 - c) osoba, której przysługuje spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego,
 - d) osoba, która jest najemcą lokalu mieszkalnego albo budynku mieszkalnego,
 - e) osoba, na rzecz której ustanowione zostało prawo dożywocia.
6. Pomoc na remont budynku lub lokalu mieszkalnego może zostać udzielona osobom, o których mowa w pkt 5 ppkt d-e pod warunkiem uzyskania pisemnej zgody właściciela na przeprowadzenie remontu budynku lub lokalu mieszkalnego. W przypadku gdy właściciel wyrazi zgodę na remont budynku lub lokalu mieszkalnego osobom wymienionym powyżej, sam nie może ubiegać się o pomoc na remont tego budynku lub lokalu mieszkalnego.
7. Przy określaniu wysokości zasiłku należy brać pod uwagę:
 - a) możliwość korzystania z mieszkania (czy może stanowić schronienie dla poszkodowanych, czy nie stwarza dodatkowego zagrożenia na skutek uszkodzeń, czy konieczne jest zapewnienie innego schronienia w okresie przejściowym);
 - b) prace, które należy pilnie wykonać lub zakupy, jakie należy pilnie dokonać, by móc zaspokoić niezbędne potrzeby bytowe;
 - c) rzeczywiste straty i potrzeby w gospodarstwie domowym.
8. Wysokość udzielonej pomocy z budżetu państwa może wynieść **maksymalnie 20 000 zł** i nie może przekraczać poniesionych strat stwierdzonych podczas wizji lokalnej, potwierdzonej w protokole komisji szacującej straty. Kwota udzielonej pomocy **stanowi sumę**:
 - a) **kosztów remontu** zniszczonej/uszkodzonej powierzchni mieszkalnej, jednak nie więcej niż 222 zł za 1 m² brutto wraz z narzutami,
 - b) **kosztów naprawy/wymiany urządzeń** niezbędnych do zapewnienia energii, ciepła, wody (piec CO, hydrofor, pompa itp.), kanalizacji, zakupu lub naprawy podstawowego sprzętu typu: lodówka, kuchenka, pralka,
 - c) **kosztów osuszania pomieszczeń w zakresie opisanym w pkt IV.2 lit. a,**

d) kosztów uporządkowania terenu w zakresie opisanym w pkt IV.2 lit. b.

9. Uszkodzenia pieca CO oraz konieczność naprawy lub wymiany lodówki, kuchenki i pralki należy potwierdzić poprzez dołączenie do akt sprawy opinii stwierdzającej uszkodzenie lub zniszczenie urządzenia w wyniku zdarzenia objętego dotacją, zawierającej konieczność naprawy lub wymiany. Opinia winna zawierać koszt i zakres ewentualnych napraw.
10. W przypadku, gdy w domu jednorodzinnym lub mieszkaniu, prowadzonych jest kilka gospodarstw domowych przez poszczególne osoby lub rodziny, pomocą może być objęta każda z nich, jednak wysokość pomocy przeznaczonej na remont tego budynku nie może przekroczyć 20.000 zł.
11. Jeżeli w uszkodzonym budynku lub lokalu mieszkalnym gospodarstwo domowe nie było prowadzone przed powodzią (np. w przypadku budynków w budowie, budynków niezamieszkałych), nie zachodzą przesłanki do przyznania pomocy. Pomoc nie przysługuje na remont budynków lub lokali innych niż budynki lub lokale mieszkalne (np. domków rekreacyjnych i letniskowych, budynków/zabudowań gospodarczych) ani na remont obiektów o innym charakterze niż mieszkalny (np. dróg dojazdowych).
12. W przypadku, gdy budynek lub lokal mieszkalny wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków, wniosek o pomoc mogą złożyć małżonkowie razem lub jeden z małżonków. Jeśli pomoc zostanie przyznana jednemu z małżonków, drugi małżonek nie może ubiegać się o pomoc. W przypadku gdy budynek lub lokal mieszkalny wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków, jeśli wnioski złożą małżonkowie oddzielnie, każdemu przyznaje się pomoc w wysokości 50% należnej wysokości pomocy, przy czym pomoc dla obojga małżonków przyznawana jest jedną decyzją.

III. Warunki przekazania dotacji gminie

1. Pomoc finansową z budżetu państwa osobom poszkodowanym w wyniku zdarzeń mających znamiona klęski żywiołowej udziela się na wniosek gminy.
2. Gmina może otrzymać środki z budżetu państwa na pokrycie kwot wypłacanych zasiłków celowych, jeżeli suma strat w infrastrukturze komunalnej gminy oraz przewidywanych wydatków na pomoc finansową dla osób/rodzin, które poniosły straty w lokalach/budynkach mieszkalnych, przekracza 5% dochodów własnych gminy z roku poprzedzającego zdarzenie.
3. Dotacja przyznana jest na podstawie wydanych decyzji administracyjnych w sprawie przyznania zasiłku celowego, zgodnie z art. 106 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi, iż „*Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej*”. W sentencji decyzji przyznającej pomoc należy określić cel przyznania pomocy.

IV. Przeznaczenie dotacji

1. Przyznany zasiłek celowy można przeznaczyć na zakup lub/i naprawę podstawowego sprzętu gospodarstwa domowego, zakup urządzeń, materiałów i usług w ramach przeprowadzonego remontu uszkodzonego budynku lub lokalu mieszkalnego.
2. Przyznanie dotacji jest możliwe wyłącznie na:
 - a) osuszanie pomieszczeń - zakup opału, energii na osuszanie, płatny wynajem specjalistycznego sprzętu, w przypadku ubiegania się o dotację należy wskazać szacunkowy koszt osuszania;
 - b) uporządkowanie terenu, np. usunięcie z posesji przedmiotów wielkogabarytowych, utrudniających funkcjonowanie – za wyjątkiem prac, które mogą wykonać poszkodowani we własnym zakresie;
 - c) doprowadzenie do umożliwienia korzystania ze studni, stanowiącej jedyne źródło wody pitnej;
 - d) zakup/remont urządzeń niezbędnych do zapewnienia energii, ciepła, wody (piec CO hydrofor, pompa itp.) oraz na naprawę (odmulienie) urządzeń służących do

odprowadzeniu ścieków z budynku mieszkalnego (przydomowe oczyszczalnie ścieków, urządzenia sterujące, szambo);

- e) zakup lub naprawa podstawowego sprzętu niezbędnego do zabezpieczenia żywności i przygotowania posiłków (tj. lodówka, Kuchenka) oraz na naprawę lub zakup pralki. Możliwy jest zakup lub naprawa tylko 1 sztuki w danej kategorii (pralka, lodówka, piec CO, kuchenka);

V. Wymagana dokumentacja

1. Gmina sporządza wniosek szczegółowy o dotację z wyszczególnieniem nr decyzji oraz protokołów komisji szacującej straty na załączonym **formularzu nr 2**.
2. W zakresie poszczególnych osób lub rodzin, które odniosły szkody do wniosku szczegółowego (**formularz nr 2**) należy dołączyć:
 - a) **formularz nr 3** – przewidywane koszty remontu,
 - b) **dokumentację fotograficzną** – załączone do wniosku zdjęcia powinny dotyczyć budynków mieszkalnych oraz pomieszczeń mieszkalnych w tychże budynkach. Powinny być opisane, w taki sposób, aby umożliwić identyfikację poszczególnych spraw prowadzonych przez Ośrodek oraz wskazanie wszystkich zniszczeń, które mają być naprawione. Dokumentacja fotograficzna powinna obrazować powstałe szkody. Nie jest wymagane, aby zdjęcia były wykonane w chwili zdarzenia, dotyczy to w szczególności namokniętych ścian i mebli, gdzie straty mają charakter trwały i są widoczne również po ustąpieniu wody. Zdjęcia powinny być wykonane przez komisję lub pracownika socjalnego np. podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego. W przypadku, gdy do wniosku dołączono **operat szacunkowy**, zawierającego dokumentację fotograficzną, dodatkowe zdjęcia nie są wymagane.
 - c) **kosztorys** zawierający wyszczególnienie niezbędnych do wykonania prac, zakupów materiałów i usług oraz urządzeń, z uwzględnieniem cen jednostkowych.

VI. Rozliczenie zasiłku celowego

1. Zasiłek celowy powinien być wydatkowany i rozliczony do 31 grudnia danego roku. W uzasadnionych przypadkach (w szczególności niezakończenia remontu i niewykorzystania całego zasiłku w danym roku), poszkodowana rodzina lub osoba może ubiegać się o przyznanie niewykorzystanej kwoty zasiłku w roku kolejnym.
2. Terminy rozliczenia powinny uwzględniać zarówno realną możliwość zakończenia remontu przez stronę, jak i potrzebę racjonalnego wykorzystania środków publicznych. W przypadku opóźnienia w rozliczeniu zasiłku przez stronę, które jest uzasadnione przez obiektywnie występujące okoliczności niezależne od strony, przykładowo niekorzystne warunki pogodowe uniemożliwiające przez dłuższy okres czasu prace budowlane, po zgromadzeniu dokumentów potwierdzających te okoliczności, należy przedłużyć termin rozliczenia zasiłku przez stronę.
3. O zwrocie zasiłku celowego należy rozstrzygnąć na zasadach wynikających z przepisów ustawy o pomocy społecznej dotyczących zwrotu nienależnie pobranych świadczeń.
4. W decyzji należy stronę zobowiązać do rozliczenia każdej transzy, przez przedłożenie, w ustalonym terminie, faktur lub innych stosownych dokumentów potwierdzających dokonanie wydatku na cel określony w decyzji. Należy również zamieścić pouczenie o skutkach nieprzedłożenia ww. dokumentów. Faktury/rachunki powinny dokumentować jedynie wydatki poczynione przez stronę po dniu zdarzenia.
5. Prawidłowość wykorzystania dotacji na wypłatę zasiłków celowych dla osób i rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzeń mających znamiona klęski żywiołowej może być przedmiotem kontroli przeprowadzonej przez Wojewodę Małopolskiego.